

عهد و گفتگو

COVENANT & CONVERSATION

درس های پیرامون راهبری
ربای لرد جانانان ساکس

با سپاسگزاری از بنیاد خیریه موريس ول برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو

تفسير هفتگی تورات

میريام، دوست موسی: خوک

Miriam, Moses' Friend

Chukat 5781

این یکی از بزرگترین رازهای تورات است. مردم با رسیدن به قادش بی آب مانده اند. آنها به موسی و هارون شکایت می برند. دو رهبر به چادر عهد می روند و خدا به آنها می گوید که چوبدست را بردارند و با صخره سخن بگویند تا آب بیرون بجهد.

رفتار بعدی موسی غیرعادی است. چوبدست را می گیرد. او و هارون مردم را گرد می آورند. سپس موسی می گوید: "اینک شما یاغیان گوش دهید. آیا ما باید از این صخره برای شما آب بیرون بکشیم؟" سپس موسی دستش را بالا برد و با چوبدست دوبار به صخره کوبید. " (اعداد ۱۰-۱۱:۲۰) این رفتاری بود که برای موسی و هارون به قیمت همراهی نکردن قوم و نگذاشتن با آنها از رود اردن برای رسیدن به سرزمین موعود تمام شد. "چون شما به اندازه کافی به ایمان نداشتید که مرا در برابر بنی اسرائیل تقدیس کنید، این جماعت را در ورود به سرزمینی که به آنها داده ام، همراهی نخواهید کرد." (اعداد ۱۲:۲۰)

تفسیرگران در مورد این که کدام جنبه از رفتار موسی خطا بود با هم اختلاف نظر دارند. عصبانیت او؟ کوبیدن به صخره به جای سخن گفتن با آن؟ این برداشت که نه خدا بلکه آنها، موسی و هارون، بودند که آب را از صخره بیرون کشیدند؟ در یکی از بخش های پیشین عهد و گفتگو این نظر را مطرح کرده ام که موسی نه گناه کرد و نه مجازات شد. او فقط همان گونه رفتار کرد که چهل سال پیش وقتی خدا به او گفت به صخره بکوبد، عمل کرد (خروج ۱۷:۶) و از این راه نشان داد که هرچند رهبر مناسبی بود برای خارج کردن قوم برده از مصر، اما اینک رهبر مناسبی نیست برای فرزندانی که آزاد دنیا آمده و سرزمین را فتح می کردند.

اما این بار می خواهم پرسش دیگری به میان بیاورم. چرا؟ چرا موسی در این آزمون بزرگ شکست خورد؟ مگر نه اینکه دو بار در این موقعیت قرار گرفته بود؟ پس از عبور از دریای سرخ سه روز بدون یافتن آب گذرانده بودند. سپس مقداری آب یافتند. اما تلخ بود و زبان به شکایت گشودند. خدا به موسی نشان داد که چگونه آب را شیرین کند. (خروج ۲۲-۱۵:۲۶)

با رسیدن به رفیدیم دوباره بی آب ماندند و شکایت کردند. موسی نومیدانه به خدا گفت: "با این مردم باید چه کار کنم؟ تقریباً آماده اند که مرا سنگسار کنند." خدا صبورانه به موسی یاد داد که چه کار کند و آب از صخره جریان یافت. (خروج ۱-۱۷:۷)

پس موسی در گذشته دو بار با موفقیت با همین چالش روبه رو شده بود. چرا اینک در سومین بار کنترل احساسی خود را از دست داد؟ چه فرقی داشت؟

پاسخ به روشنی در متن تورات آمده، اما به گونه ای خفیف که ما ممکن است به اهمیت آن پی نبریم. در اینجا:

در ماه اول کل جماعت بنی اسرائیل به بیابان زین رسیدند و در قادش توقف کردند. سپس میریام درگذشت و او را دفن کردند. (اعداد ۱:۲۰)

بیدرنگ پس از این رویداد می خوانیم: "اینک برای جماعت هیچ آبی نبود و مردم علیه موسی و هارون برخاستند." یک تفسیر تلمودی مشهور¹ شرح می دهد که به زخوت [شایستگی] میریام بود که بنی اسرائیل به طور معجزه آسا چاه آبی یافتند که در طول سفر با آنها همراه بود. وقتی که میریام درگذشت، چاه آب خشک شد. این تفسیر، توالی رویدادها را ساده و ماورا طبیعی می بیند. از اینجا می توانید نتیجه بگیرید که آب به شایستگی میریام وجود داشت. معجزه ای برای شایستگی او.

اما خوانش دیگری برای این متن هست که طبیعی و روانشناختی است. ارتباط میان درگذشت میریام و رویدادهای پس از آن، کمتر به به چاه معجزه آسا و بیشتر به پاسخ موسی به شکایت های بنی اسرائیل ربط داشت.

این نخستین آزمونی بود که موسی به عنوان رهبر مردم بدون حضور خواهرش به انجام می رساند. یادآور شویم که میریام، خواهر برگتر او، که بود. وقتی موسی بر سبیدی صمغ اندود بر رود نیل غوطه می خورد، میریام او را دنبال کرد. او حضور ذهن و شهامت داشت تا با دختر فرعون سخن بگوید و تربیتی بدهد تا زنی از بنی اسرائیل که همان مادر موسی، یوخت، بود به او شیر بدهد. بدون میریام موسی بزرگ می شد بدون آنکه به کدام مردم تعلق دارد.

میریام حضوری پشت صحنه در طول کل روایت دارد. او را می بینیم که زنان را هنگام خواندن سرود دریا رهبری می کند. پس آشکار است که او مانند هارون نقش رهبری داشت. درمی یابیم که او چه اندازه برای موسی مهم بود وقتی در رویدادی نامشخص همراه هارون "علیه موسی صحبت می کند چرا که او زنی اهل کوش گرفته و با کوشی ها وصلت کرده بود" (اعداد ۱: ۱۲). ما دقیقا نمی دانیم موضوع چه بود، اما می دانیم که میریام دچار بیماری برص شد. هارون سراسیمه نزد موسی رفت و از او خواست که برای او وساطت کند، و موسی با شیوایی و در کوتاهترین دعای موجود در پنج کلمه عبری چنین می کند: "خواهش می کنم خدایا شفایش ببخش". موسی با آنکه او حرف منفی زده، هنوز عمیقا او را دوست دارد.

¹ Taanit 9a.

در پاراشای این هفته است تازه متوجه نفوذ کامل میریام می شویم. موسی برای نخستین بار بدون او با چالش روبه رو می شود. برای نخستین بار، موسی کنترل احساسی خود را در برابر مردم از دست می دهد. این یکی از تاثیرات سوگواری است و کسانی که این رنج را کشیده اند گفته اند که از دست دادن یک خواهر یا برادر، سختتر از درگذشت پدر و مادر است. از دست دادن پدر و مادر بخشی از طبیعت زندگی است. درگذشت یک برادر یا خواهر کمتر انتظار می رود و بسیار انسان را پریشان می کند. موسی به او کل رابطه اش با خانواده طبیعی اش را مدیون بود و نیز هویتش به عنوان یکی از بنی اسرائیل را.

این یک کلیشه است که می گویند رهبری یک کار تک نفره است. اما در همان حال، هیچ رهبری به تنهایی دوام نمی آورد. بیترو چندین سال پیش همین را به موسی گفت. او که دید موسی به تنهایی مردم را رهبری می کند، گفت: "تو و این مردمی که نزد تو می آیند، فقط خود را خسته می کنید. این کار برای تو خیلی سنگین است؛ نمی توانی به تنهایی آنرا اداره کنی" (خروج ۱۸:۱۸). یک رهبر به سه نوع حمایت نیاز دارد: ۱- متحدانی که همراه او بجنگند. ۲- سپاه یا تیمی که بتواند به آنها ماموریت بدهد؛ و ۳- یک یا چند شریک روح soulmate که با آنها ترس ها و شک هایش را در میان بگذارد و آنها بدون هیچ غرضی و فقط جهت حمایت گوش دهند و به او شهادت و اعتماد به نفس و مقاومت لازم را بدهند.

من با دوستی شخصی که با بسیاری از رهبران در قلمروهای گوناگون دارم، می توانم با اطمینان بگویم که نادرست است اگر فرض کنیم افراد دارای مقام های بالا پوست کلفت هستند. بیشتر آنها می شناسم چنین نیستند. آنها اغلب به شدت آسیب پذیرند. ممکن است از شک و تردید رنج ببرند. می دانند که یک رهبر اغلب باید میان دو شر گزینش کند و هیچ گاه پیشاپیش نمی داند نتیجه یک تصمیم چه خواهد بود. رهبران ممکن است از انتقاد و خیانت کسانی که قبلا آنها را دوست می انگاشتند، رنج ببرند. آنها چون رهبر هستند، به ندرت نشانه ای از آسیب پذیری در انتظار مردم بروز می دهند. آنها باید قاطعیت و اعتماد به نفسی را تظاهر نمایند که احساس نمی کنند. اما متخصصان رهبری در دانشگاه هاروارد، رونالد هیفتس و مارتی لینسکی، راست می گویند که

"حقیقت تلخ این است که ممکن نیست بدون تجربه های دردناک، پاداش های رهبری را تجربه کنیم."²

رهبران به افراد مورد اعتماد نیاز دارند "تا به آنها چیزهایی را بگویند که نمی خواهند از هیچ فرد دیگری بشنوند؛ کسانی که مسایل را با آنها در میان می گذارند بدون آنکه در محیط کاری فکرهايشان برملا شوند." یک فرد مورد اعتماد بیشتر از موضوعات، نگران خودت است. وقتی روحیه ات پایین است، تو را بالا می کشند و وقتی در خطر از خود متشکر بودن و خودستایی هستی، به آرامی تو را به قلمرو واقعیت بازمی گردانند. هیفتس و لینسکی می نویسند: "تقریباً همه کسانی که ما می شناسیم و تجربه های دشوار رهبری داشته اند، برای عبور از مشکلات، یک فرد محرم اسرار داشته اند."³

مشه بن مایمون در تفسیر خود بر میشنا اینرا یکی از چهار نوع دوستی می داند⁴ و "دوستی بر پایه اعتماد" *chaver habitachon* می نامد، یعنی که داشتن کسی خ می توان "به او اعتماد کامل کرد و با او کاملاً باز و بی پرده بود"، نه از آنها خبرهای خوب را پنهان می کنیم و نه خبرهای بد را و می دانیم که از اعتماد ما سواستفاده نکرده، رازهای ما را با دیگران در میان نمی گذارند.

خوانش محتاطانه ای از این رویداد در پیش زمینه زندگی موسی که در آن میریام "دوست مورد اعتماد"، محرم راز و منشاء ثبات عاطفی او بود این است که اینک او دیگر نبود و موسی دیگر نمی توانست مانند گذشته با بحران ها کنار بیاید.

کسانی که منشاء قدرت دیگران هستند به منشاء قدرتی برای خود نیاز دارند. تورات به آشکاری به ما می گوید که چندین بار این منشاء قدرت برای موسی خود خدا بود. اما حتی موسی نیز به یک

² Ronald Heifetz and Marty Linsky, *Leadership on the Line*, Boston, Harvard Business School Press, 2002, 227.

³ Ibid., 200.

⁴ Maimonides, Commentary to Mishnah Avot 1:6.

دوست انسانی نیاز داشت و این دوست، گویی میریام بود. میریام که در جای خود یک رهبر بود، همچنین منشاء قدرت برادرش به شمار می رفت.

حتی بزرگترین رهبران نمی توانند به تنهایی رهبری کنند.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی -

آمریکایی توسط شیریندخت دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • The Office of Rabbi Sacks is supported by The Covenant & Conversation Trust